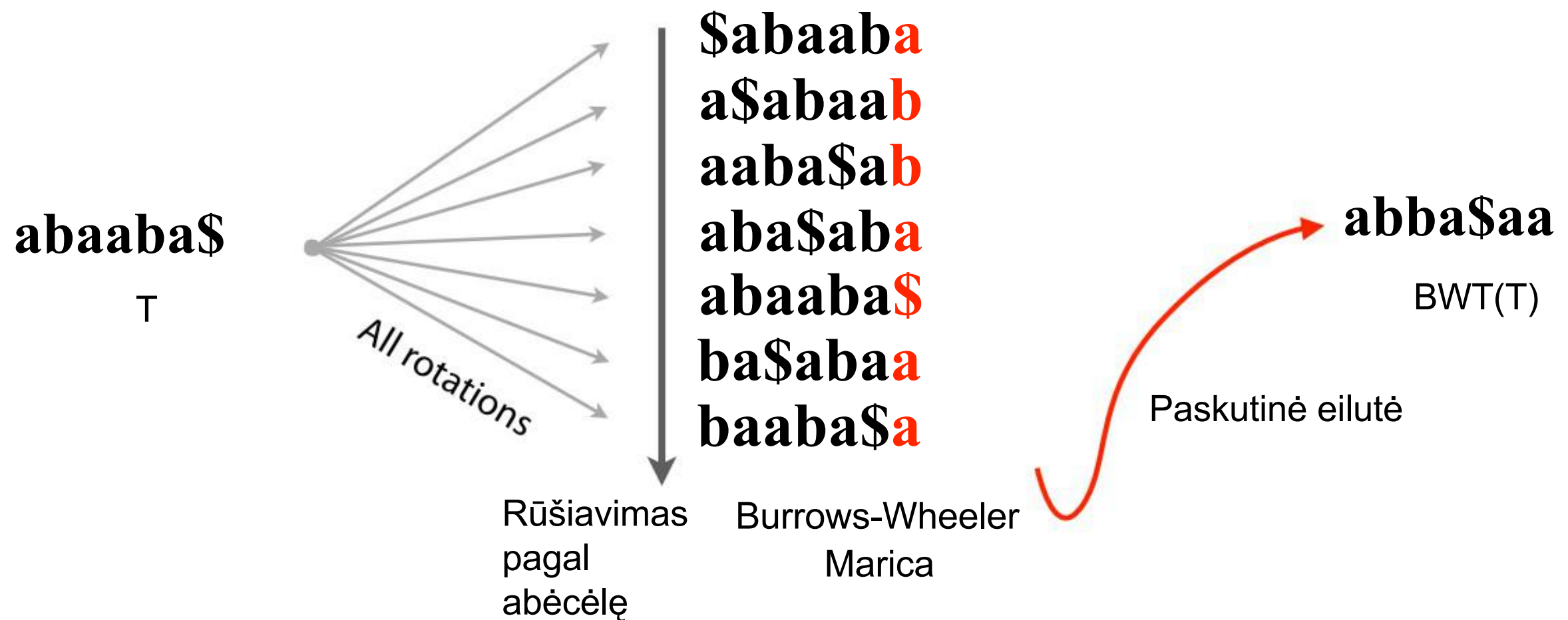

Burrows-Wheeler Transformacija

Grižtama eilutės simbolių permutacija, originaliai naudota duomenų suspaudimui

Kokia nauda suspaudimui? Kaip ji gali būti grįžtama? Kaip gali būti panaudojama indeksuojant tekstą paieškai?

Burrows M, Wheeler DJ: A block sorting lossless data compression algorithm.
Digital Equipment Corporation, Palo Alto, CA 1994, Technical Report 124; 1994

Burrows-Wheeler Transformacija

```
def rotations(t):  
    """ Return list of rotations of input string t """  
    tt = t * 2  
    return [ tt[i:i+len(t)] for i in xrange(0, len(t)) ]
```

Make list of all rotations

```
def bwm(t):  
    """ Return lexicographically sorted list of t's rotations """  
    return sorted(rotations(t))
```

Sort them

```
def bwtViaBwm(t):  
    """ Given T, returns BWT(T) by way of the BWM """  
    return ''.join(map(lambda x: x[-1], bwm(t)))
```

Take last column

```
!!! bwtViaBwm('Tomoreilutè_and_tomoreilutè_and_tomoreilutè%')  
'w% wwdd__nnooaaattTmmrrrrrrrooo__ooo'  
  
!!! bwtViaBwm('It_was_the_best_of_times_it_was_the_worst_of_times%')  
's% esttssffteww_hhmmbootttt_ii__woeeaaressli_____  
  
!!! bwtViaBwm('in_the_jingle_jangle_morning_III_come_following_you%')  
'u_gleeeengj_mhl_nnnnt% nwj__lgglolo_iiiarfcmlylo_oo_'
```

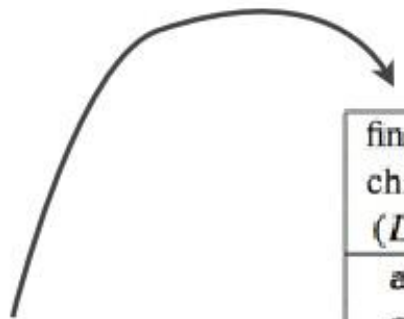
Python example: <http://nbviewer.ipython.org/6798379>

Burrows-Wheeler Transformacija

Simboliai išrūšiuojami BWT remiantis
dešiniuoju kontekstu

BWT(T) Suteikia papildomą struktūrą
ir padaro tekstą labiau suspaudžiamą

bzip2...

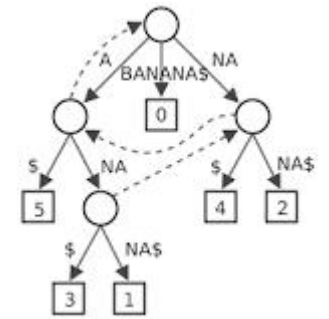

final char (L)	sorted rotations
a	n to decompress. It achieves compression
o	n to perform only comparisons to a depth
o	n transformation} This section describes
o	n transformation} We use the example and
o	n treats the right-hand side as the most
a	n tree for each 16 kbyte input block, enc
a	n tree in the output stream, then encodes
i	n turn, set \$L[i]\$ to be the
i	n turn, set \$R[i]\$ to the
o	n unusual data. Like the algorithm of Man
a	n use a single set of probabilities table
e	n using the positions of the suffixes in
i	n value at a given point in the vector \$R
e	n we present modifications that improve t
e	n when the block size is quite large. Ho
i	n which codes that have not been seen in
i	n with \$ch\$ appear in the {\em same order
i	n with \$ch\$. In our exam
o	n with Huffman or arithmetic coding. Bri
o	n with figures given by Bell~\cite{bell}.

Figure 1: Example of sorted rotations. Twenty consecutive rotations from the sorted list of rotations of a version of this paper are shown, together with the final character of each rotation.

Burrows-Wheeler Transformacija

BWM primena priesagų masyvą (padaromą iš priesagų medžio)

\$abaaba
a**\$**abaab
aaba**\$**ab
aba**\$**aba
abaaba**\$**
ba**\$**abaa
baaba**\$**a

BWM(T)

6	\$
5	a \$
2	aaba \$
3	aba \$
0	abaaba \$
4	ba \$
1	baaba \$

SA(T)

Išrūšiavimo tvarka atitinka

Burrows-Wheeler Transformacija

$T = \text{abaaba\$}$

Galima sukonstruoti $BWT(T)$ iš $SA(T)$:

$$BWT[i] = \begin{cases} T[SA[i] - 1] & \text{if } SA[i] > 0 \\ \$ & \text{if } SA[i] = 0 \end{cases}$$

“BWT = simboliai yra per vieną poziciją kairiau priesagose iš priesagų masyvo”

$\$$ abaaba
a $\$$ abaab
aaba $\$$ ab
aba $\$$ aba
abaaba $\$$
ba $\$$ abaa
baaba $\$$ a

BWM(T)

6	$\$$
5	a $\$$
2	aaba $\$$
3	aba $\$$
0	abaaba $\$$
4	ba $\$$
1	baaba $\$$

SA(T)

Burrows-Wheeler Transformacija

```
def suffixArray(s):
```

```
    ““ Given T return suffix array SA(T). We use Python’s sorted  
        function here for simplicity, but we can do better. ““
```

```
    satups = sorted([(s[i:], i) for i in xrange(0, len(s))])
```

```
    # Extract and return just the offsets
```

```
    return map(lambda x: x[1], satups)
```

sudarom priesgų masyvą

```
def bwtViaSa(t):
```

```
    ““ Given T, returns BWT(T) by way of the suffix array. ““
```

```
    bw = []
```

```
    for si in suffixArray(t):
```

```
        if si == 0: bw.append('% ')
```

```
        else: bw.append(t[si/ 1])
```

```
    return ''.join(bw) # return string/ ized version of list bw
```

Surenkam pirmus simbolius
į kairę iš priesagų masyvo

```
!!! bwtViaSa('Tomoreilutė_and_tomoreilutė_and_tomoreilutė% ')\n'w% wwdd__nnooaaattTmmrrrrrrrooo__ooo'
```

```
!!! bwtViaSa('It_was_the_best_of_times_it_was_the_worst_of_times% ')\n's% esttssffteww_hhmmbootttt_ii__woeeaaressli_____'
```

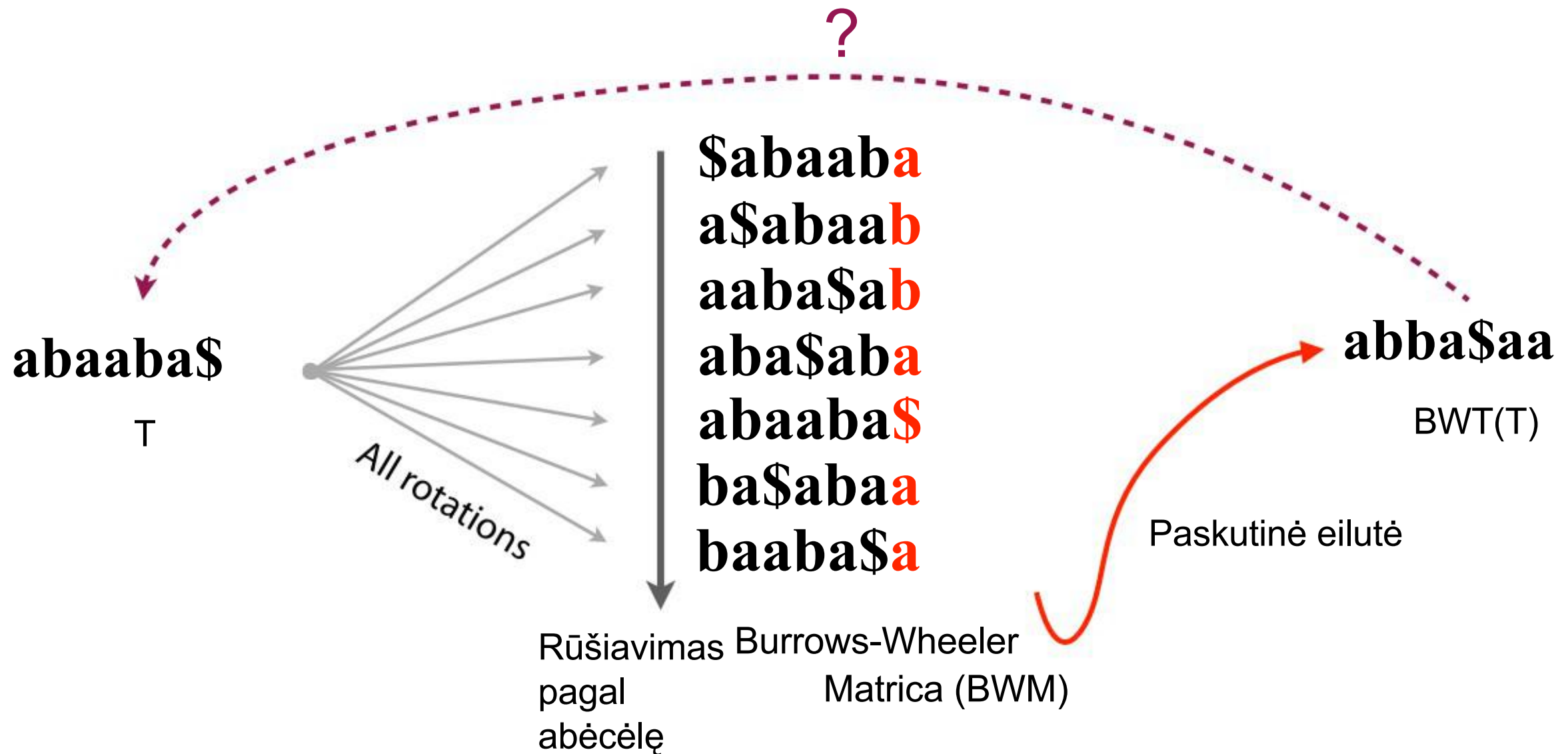
```
!!! bwtViaSa('in_the_jingle_jangle_morning_III_come_following_you% ')\n'u_gleeeengj_mhl_nnnnt% nwj__lgglolo_iiiarfcmlylo__oo_'
```

Python example: <http://nbviewer.ipython.org/6798379>

Burrows-Wheeler Transformacija

Kaip padaryti ją grįžtama?

BWM turi esminę savybę, vadinamą *LF Atvaizdis*...

Burrows-Wheeler Transformacija: T-rangavimas

Suteikiam kiekvinam simboliui T rangą, lygų skaičiui kiek prieš tai buvo rasta šio simbolio tekste T. Tai ž T-rangavimas

a0 b0 a1 a2 b1 a3 \$

Perrašom BWM įtraukdami rangus...

Burrows-Wheeler Transformacija

BWM with T-rangavimas:

F							L
\$	a_0	b_0	a_1	a_2	b_1	a_3	
a_3	\$	a_0	b_0	a_1	a_2	b_1	
a_1	a_2	b_1	a_3	\$	a_0	b_0	
a_2	b_1	a_3	\$	a_0	b_0	a_1	
a_0	b_0	a_1	a_2	b_1	a_3	\$	
b_1	a_3	\$	a_0	b_0	a_1	a_2	
b_0	a_1	a_2	b_1	a_3	\$	a_0	

Pažiūrėkit į pirmą (F) ir paskutinį (L) stulpelį

Atreipkit dėmesį į a_s

a_s išsidėsto ta pačia tvarka F ir L . Abiejuose stulpeliuose matome:

a_3, a_1, a_2, a_0

Burrows-Wheeler Transformacija

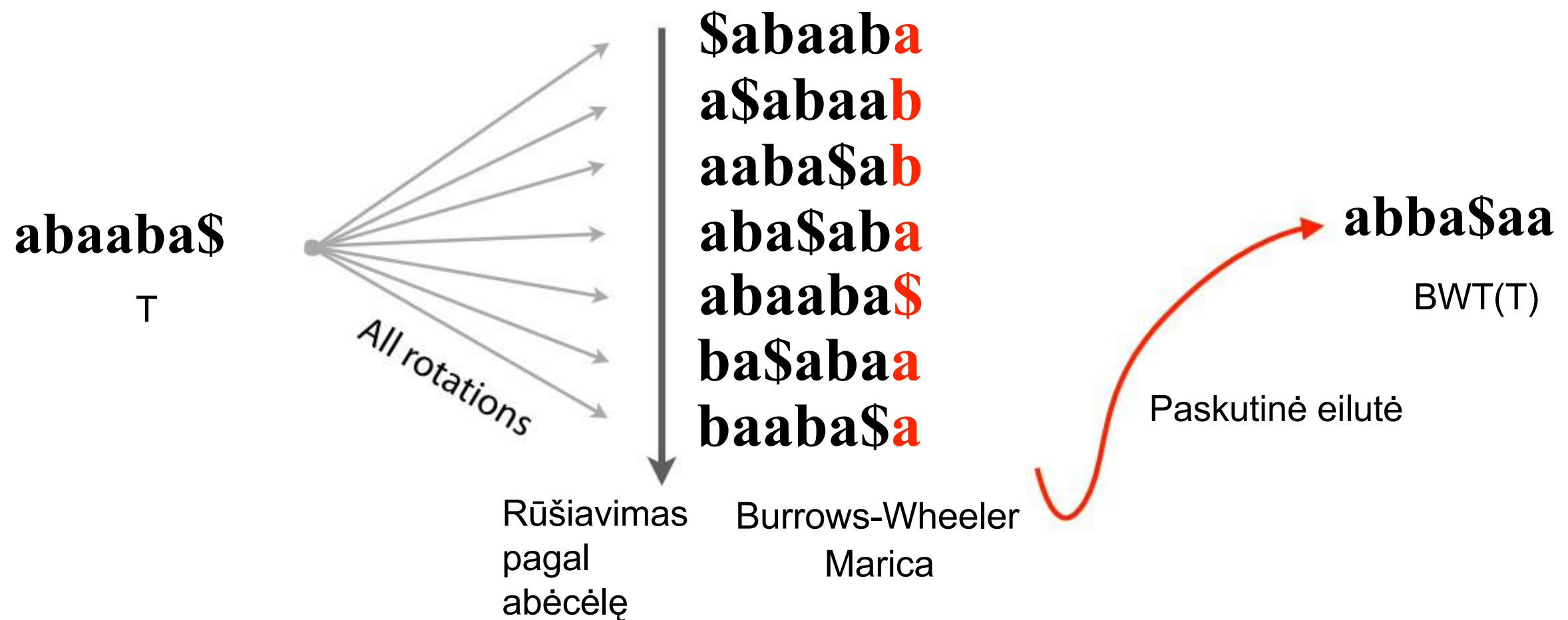
BWM with T-rangavimas:

<i>F</i>							<i>L</i>
\$	a ₀	b ₀	a ₁	a ₂	b ₁	a ₃	
a ₃	\$	a ₀	b ₀	a ₁	a ₂	b₁	
a ₁	a ₂	b ₁	a ₃	\$	a ₀	b₀	
a ₂	b ₁	a ₃	\$	a ₀	b ₀	a ₁	
a ₀	b ₀	a ₁	a ₂	b ₁	a ₃	\$	
b₁	a ₃	\$	a ₀	b ₀	a ₁	a ₂	
b₀	a ₁	a ₂	b ₁	a ₃	\$	a ₀	

Tas pats ir su **bs**: **b₁**, **b₀**

Burrows-Wheeler Transformacija

Grižtama eilutės simbolių permutacija, originaliai naudota duomenų suspaudimui

Kokia nauda suspaudimui? Kaip ji gali būti grįžtama? Kaip gali būti panaudojama indeksuojant tekstą paieškai?

Burrows-Wheeler Transformacija: LF Atvaizdis

BWM suT-rangavimu:

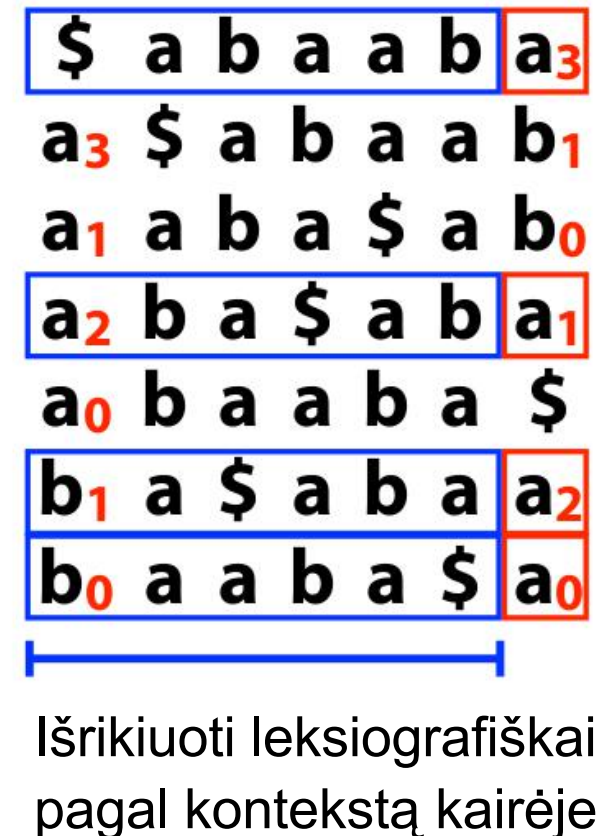
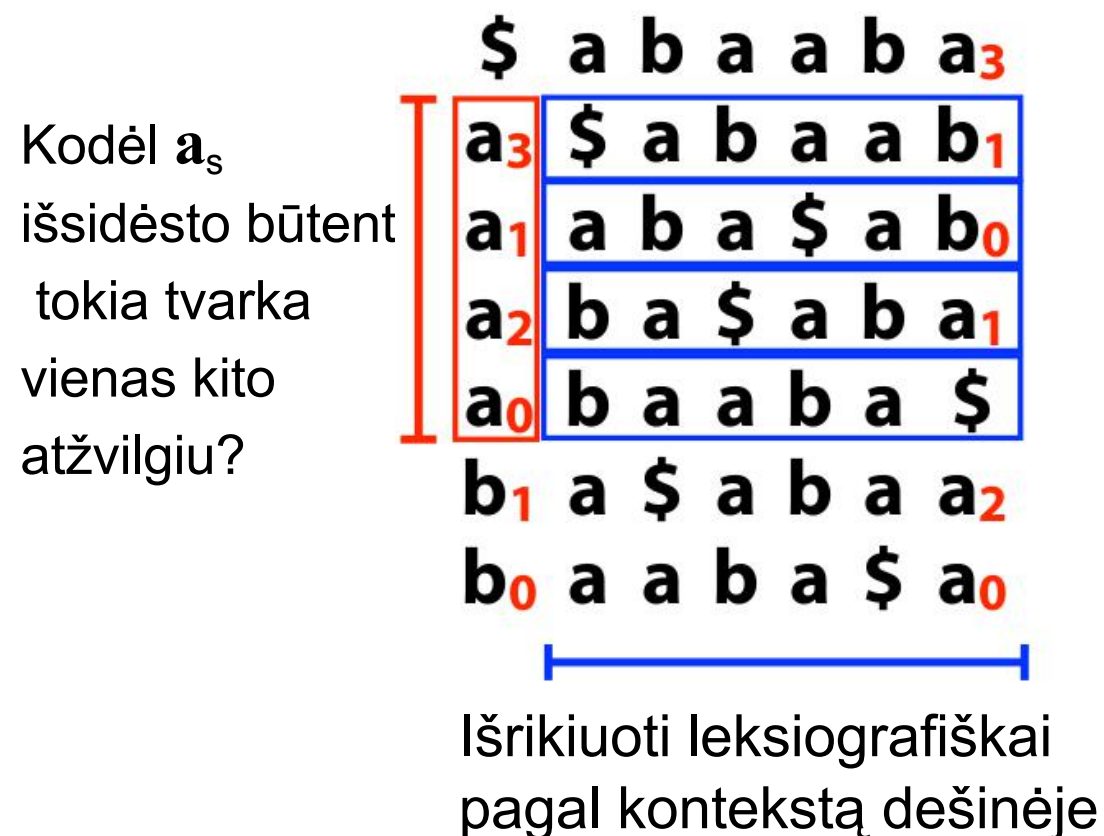
F	L
\$ a0 b0 a1 a2 b1 a3	
a3 \$ a0 b0 a1 a2 b1	
a1 a2 b1 a3 \$ a0 b0	
a2 b1 a3 \$ a0 b0 a1	
a0 b0 a1 a2 b1 a3 \$	
b1 a3 \$ a0 b0 a1 a2	
b0 a1 a2 b1 a3 \$ a0	

LF Atvaizdis: i -tasis simbolis c sutiktas L ir and the i -tasis simbolis c sutiktas F atitinka tą patį simbolį ir tą pačią poziciją T

surangavus pagal c sutikimus tekste, rangų eiliškumas F ir L sutampa.

Burrows-Wheeler Transformacija: LF Atvaizdis

Kodėl LF Atvaizdis veikia?

Kodėl a_s išsidėsto būtent tokia tvarka vienas kito atžvilgiu?

c simbolio sutikimai F yra išrikiuoti pagal kontekstą dešinėje. Pagal tą pačią sritį išrikiuojamas ir L !

Kad ir kokį rangą priskirsi simboliams iš T , rangai F ir L sutaps

Burrows-Wheeler Transformacija: LF Atvaizdis

BWM T-rangavimas:

<i>F</i>							<i>L</i>
\$	a ₀	b ₀	a ₁	a ₂	b ₁	a ₃	
a ₃	\$	a ₀	b ₀	a ₁	a ₂	b ₁	
a ₁	a ₂	b ₁	a ₃	\$	a ₀	b ₀	
a ₂	b ₁	a ₃	\$	a ₀	b ₀	a ₁	
a ₀	b ₀	a ₁	a ₂	b ₁	a ₃	\$	
b ₁	a ₃	\$	a ₀	b ₀	a ₁	a ₂	
b ₀	a ₁	a ₂	b ₁	a ₃	\$	a ₀	

Tekstinėms paieškoms geresnis rangavimas toks, kai rangai suteikiami pagal simbolių poziciją *F* ir *L*. Tai - B-rangavimas.

Burrows-Wheeler Transformacija: LF Atvaizdis

BWM B-rangavimas:

<i>F</i>							<i>L</i>	
	\$	a ₃	b ₁	a ₁	a ₂	b ₀	a ₀	
	a ₀	\$	a ₃	b ₁	a ₁	a ₂	b ₀	
	a ₁	a ₂	b ₀	a ₃	\$	a ₃	b ₁	
	a ₂	b ₀	a ₀	\$	a ₃	b ₁	a ₁	
	a ₃	b ₁	a ₁	a ₂	b ₀	a ₀	\$	
	b ₀	a ₀	\$	a ₃	b ₁	a ₁	a ₂	
	b ₁	a ₁	a ₂	b ₀	a ₀	\$	a ₃	

Mažėjantis rangas

F dabar turi labai paprastą struktūrą: \$, bloką a_s su didėjančiais rangais, bloką b_s su didėjančiais rangais.

Burrows-Wheeler Transformacija

F   *L*

\$ **a**₀

a₀   **b**₀

a₁   **b**₁ ← Kuri BWM eilutė prasideda **b**₁?

a₂   **a**₁   Praleidžiam eilutę prasidedančią \$ (1 eilutė)

a₃   \$ Praleidžiam eilutę prasidedančią **a** (4 eilutės)

Praleidžiam eilutę prasidedančią **b**₀ (1 eilutė)

b₀   **a**₂

Atsakymas: eilutė 6

eilutė 6 → **b**₁   **a**₃

Burrows-Wheeler Transformacija

Tegul T susideda iš 300 **A**, 400 **C**, 250 **G**, 700 **T** ir $\$ < \mathbf{A} < \mathbf{C} < \mathbf{G} < \mathbf{T}$

Kuri BWM eilutė (indeksavimas nuo 0) prasideda **G**100? (B-rangavimas)

Praleidžiam eilutę prasidedančią **\$** (1 eilutė)

Praleidžiam eilutę prasidedančią **A** (300 eilučių)

Praleidžiam eilutę prasidedančią **C** (400 eilučių)

Praleidžiam pirmas 100 eilučių prasidedančių **G** (100 eilučių)

atsakymas: eilutė $1 + 300 + 400 + 100 =$ **eilutė 801**

Burrows-Wheeler Transformacija: grįžimas

Vykdam grįžtamąją transformaciją BWT(T) pradedama nuo dešinėsios T dalies ir judama kairėn

Pradedam pirmoje eilutėje. F privalo turėti $\$$. L turi simbolį, kuris yra prieš $\$$: a_0

a_0 : LF Atvaizdis rodo, kad tai yra tas pats a aptikimas, kaip ir pirmas a F . **Einam** į eilutę prasidedančią a_0 . L turi simbolį, kuris yra prieš

a_0 : b_0 .

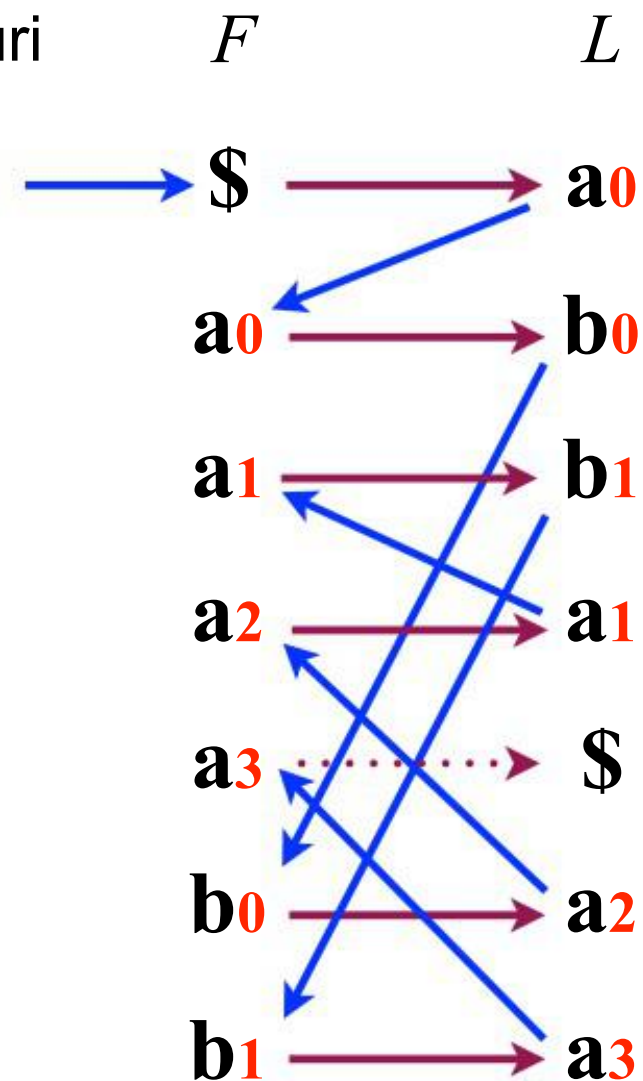
Kartojam b_0 , gaunam a_2

Kartojam a_2 , gaunam a_1

Kartojam a_1 , gaunam b_1

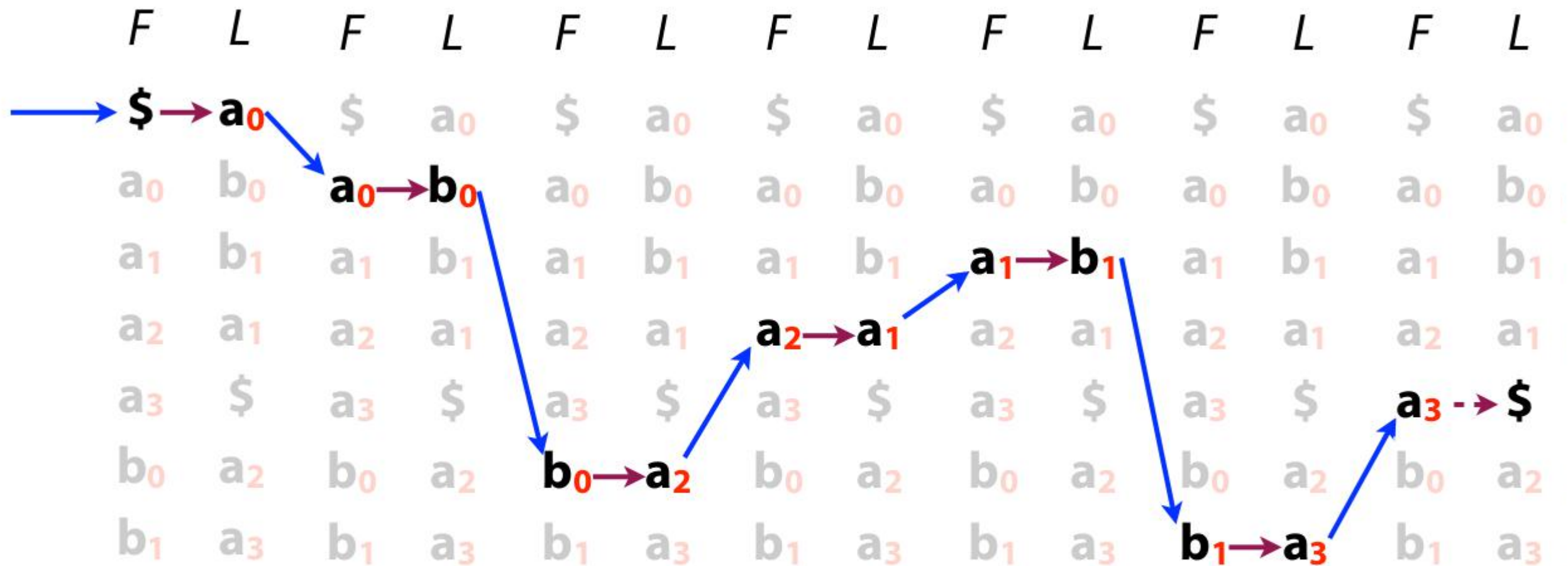
Kartojam b_1 , gaunam a_3

Kartojam a_3 , gaunam $\$$, done Atvirkščiai aplankyti simboliai = $a_3 b_1 a_1 a_2 b_0 a_0 \$ = T$

Burrows-Wheeler Transformacija: grįžimas

Gryžimas vizualizuotas kitaip: BWT(T):

T : $a_3b_1a_1a_2b_0a_0\$$

Burrows-Wheeler Transformacija: grįžimas

```
def rankBwt(bw):  
    ''' Given BWT string bw, return parallel list of B/ ranks. Also  
        returns tots: map from character to # times it appears. '''  
    tots = dict()  
    ranks = []  
    for c in bw:  
        if c not in tots: tots[c] = 0  
        ranks.append(tots[c])  
        tots[c] += 1  
    return ranks, tots
```

B-rangavimas ir simbolių
skaičiavimas

```
def firstCol(tots):  
    ''' Return map from character to the range of eilutės prefixed by  
        the character. '''  
    first = {}  
    totc = 0  
    for c, count in sorted(tots.iteritems()):  
        first[c] = (totc, totc + count)  
        totc += count  
    return first
```

Pirmos eilutės struktūra

```
def reverseBwt(bw):  
    ''' Make T from BWT(T) '''  
    ranks, tots = rankBwt(bw)  
    first = firstCol(tots)  
    eilutėi = 0 # start in first eilutė  
    t = '%' # start with rightmost character  
    while bw[eilutėi] != '%':  
        c = bw[eilutėi]  
        t = c + t # prepend to answer  
        # jump to eilutė that starts with c of same rank  
        eilutėi = first[c][0] + ranks[eilutėi]  
    return t
```

Grįžimas

Python example:

<http://nbviewer.ipython.org/6860491>

Burrows-Wheeler Transformacija

Kuo BWT naudingas duomenų kompresijai:

Išrūšiuoja simbolius pagal dešinių kontekstą - labiau suspaudžiama eilutė gaunama

Kaip vykdoma grįžtamoji transformacija:

Naudojant LF Atvaizdį, galima atkurti T nuo kairės pusės

Kaip galima panaudoti lyg sekos indeksą paieškai?

FM Indeksas

FM Indeksas: indeksas apjungiantis BWT su keletu pagalbinių duomenų struktūrų.

“FM” verčiasi “Full-text Minute-space.”
(išradėjų vardai Ferragina and Manzini)

Pagrindas - F ir L iš BWM:

F laikomas labai parastai
(1 integer per alfabeto simbolį)

L - simbolių eilutė, kurią galima suspausti.

Labai mažai vietos!

F							L
\$	a	b	a	a	b	a	
a	\$	a	b	a	a	b	
a	a	b	a	\$	a	b	
a	b	a	\$	a	b	a	
a	b	a	a	b	a	\$	
b	a	\$	a	b	a	a	
b	a	a	b	a	\$	a	

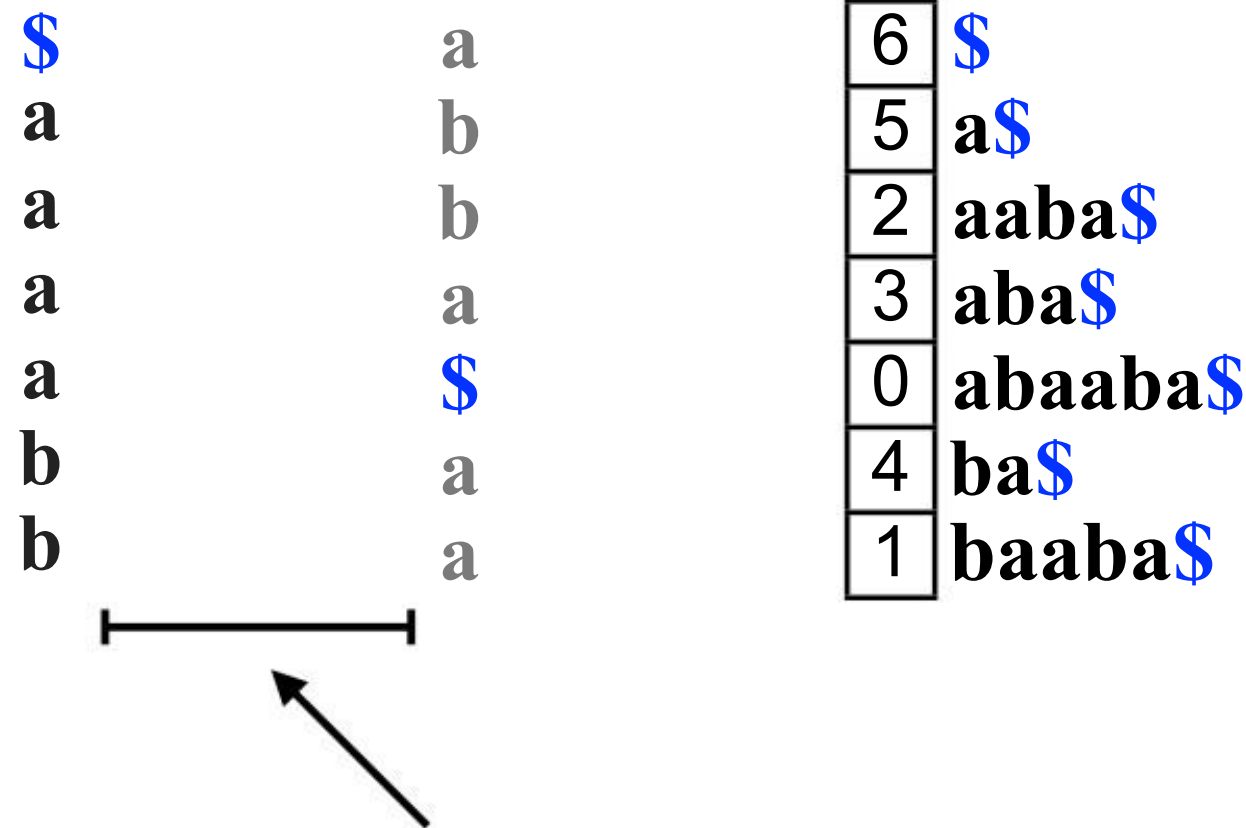
└──────────────────┘
Not stored in indeksas

Paolo Ferragina, and Giovanni Manzini. "Opportunistic data structures with applications." *Foundations of Computer Science, 2000. Proceedings. 41st Annual Symposium on*. IEEE, 2000.

FM Indeksas: užklausa

BWM susijęs su priesagų masyvu, bet nealima atlikti tiesioginės paieškos

Neturime šių stulpelių, “lengva” paieška negalima

FM Indeksas: užklausa

Ieškom eilučių intervalo BWM(T) , kur P būtų priešdėlis.

Pradedam nuo trumpiausios P priesagos (pats dešinysis simbolis),
ir iteratyviai ilginam presagą, kol intervalas tampa tuščias arba baigiasi P .

$P = \mathbf{ab}\mathbf{a}$

Easy to find all the
eilutės beginning with
 $\mathbf{a}$, thanks to F 's
simple structure

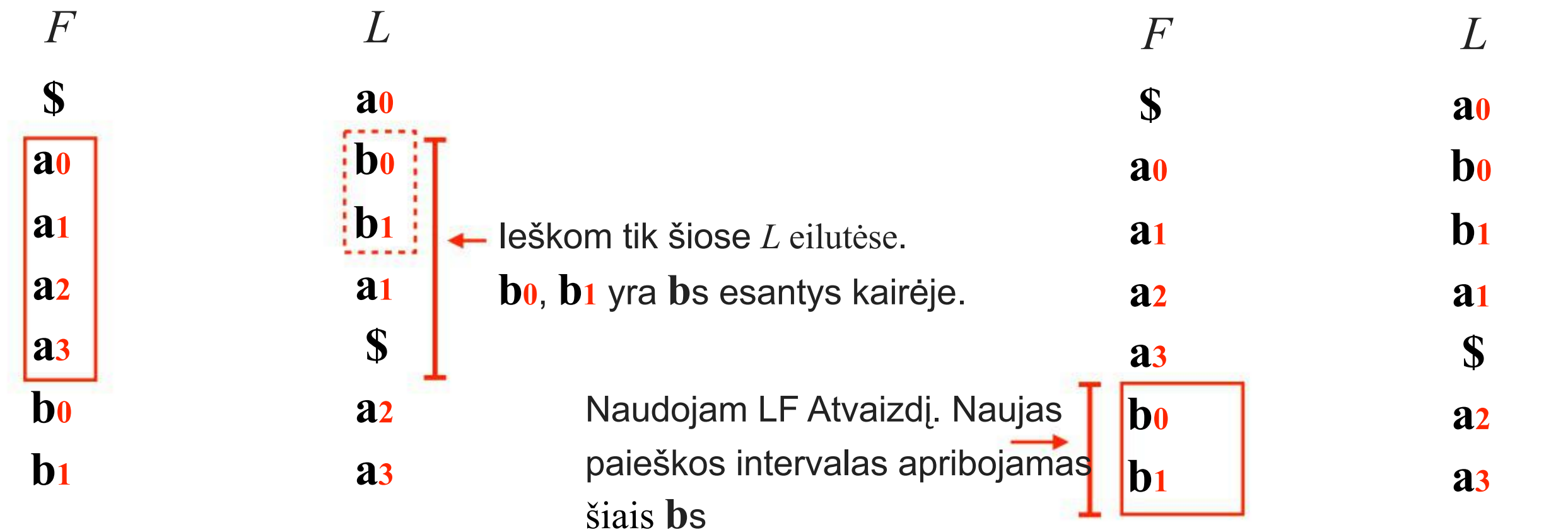
F	L
\$	$\mathbf{a3}$
$\mathbf{a0}$	$\mathbf{b1}$
$\mathbf{a1}$	$\mathbf{b0}$
$\mathbf{a2}$	$\mathbf{a1}$
$\mathbf{a3}$	\$
$\mathbf{b0}$	$\mathbf{a2}$
$\mathbf{b1}$	$\mathbf{a0}$

FM Indeksas: užklausa

Turim eilutes prasidedančias **a**, tada ieškom eilučių, kurios prasideda **ba**

$P = \mathbf{ab}\mathbf{a}$

$P = \mathbf{a}\mathbf{b}\mathbf{a}$

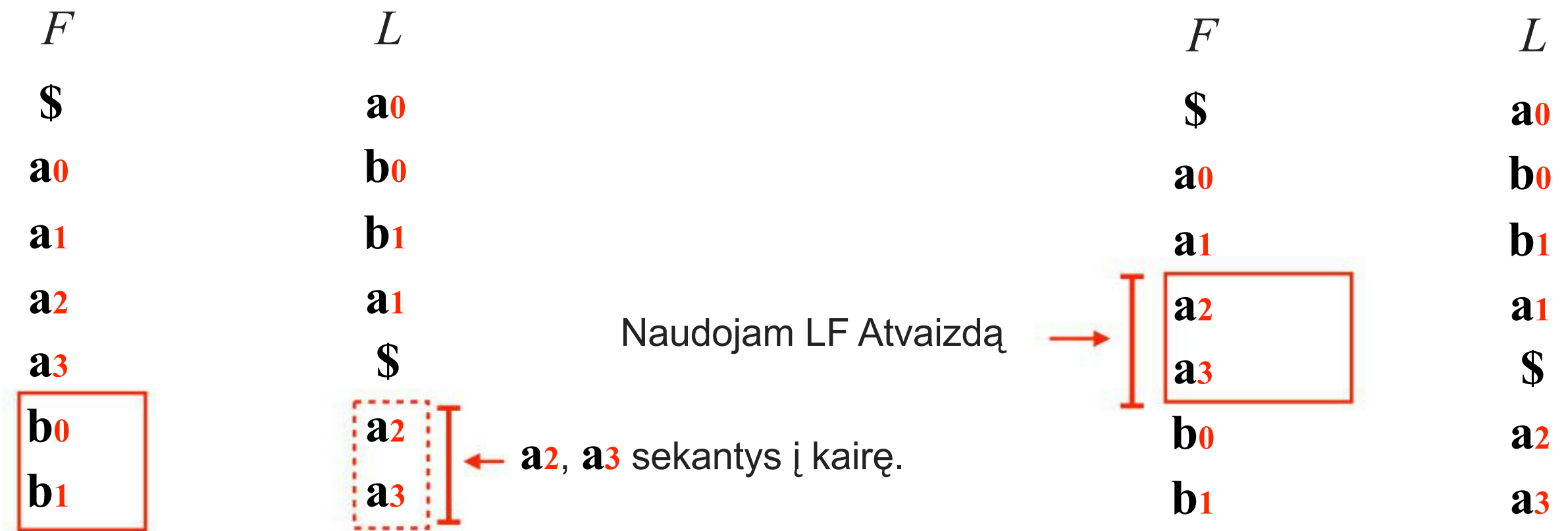
Dabar turime eilutes, kurių priešdėlis **ba**

FM Indeksas: užklausa

Turime eilutes beprasidedančias **ba**, dabar ieškome eilutės prasidedančios **aba**

$P = \mathbf{a}ba$

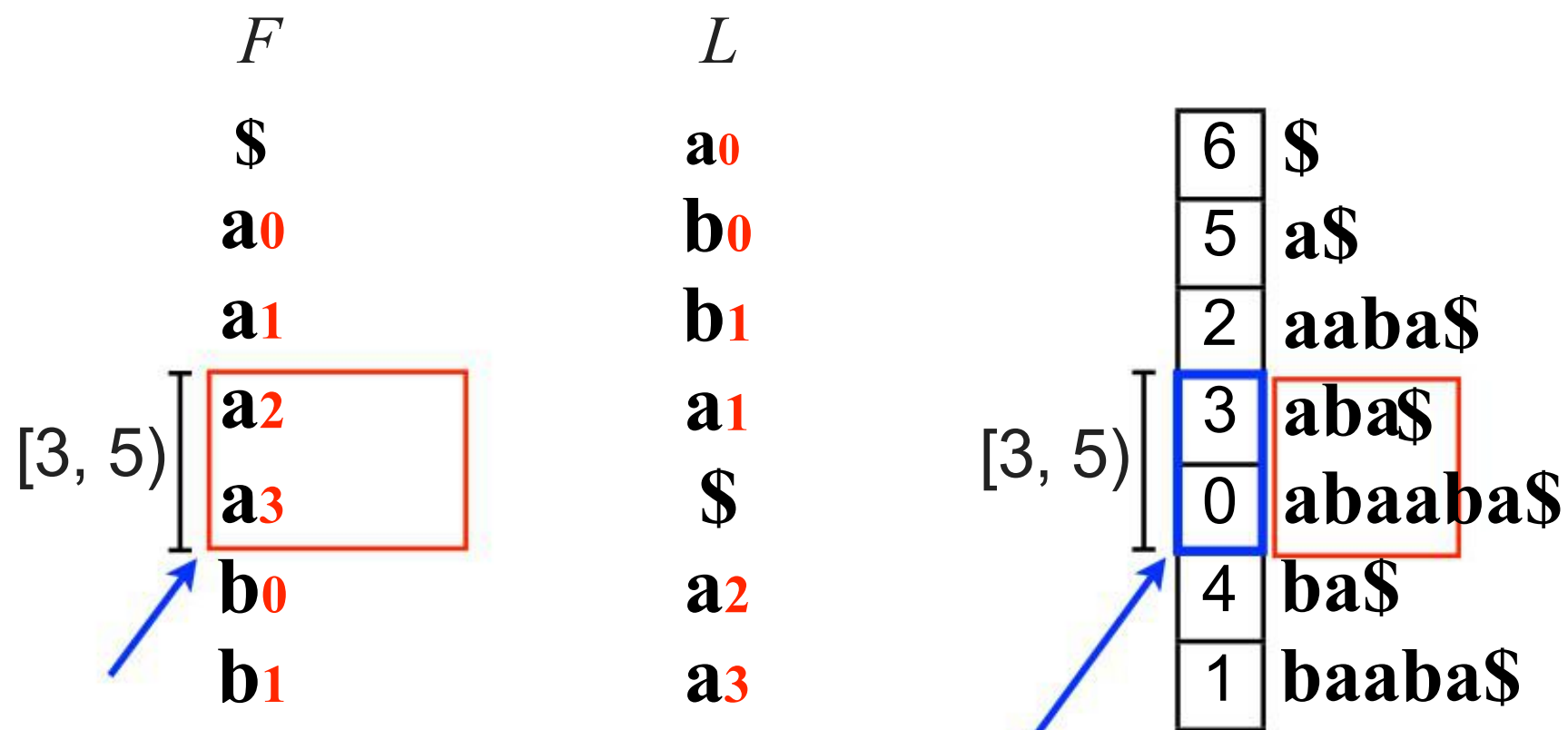
$P = \mathbf{aba}$

Dabar turim eilutes turinčias priešdėlį **aba**

FM Indeksas: užklausa

$P = \text{aba}$ Jei naudotume priešdėlių masyvą, tai iš kart gautume ir poziciją $[3, 5)$ sekoje T

Where tai yra sekoje
T?

Jei naudotume priešdėlių medį, kur tai yra.

FM Indeksas: užklausa

Kai P nėra T , galiausiai neberandame sekančio į kairę simbolio:

$$P = \mathbf{bba}$$

eilutės su
with **ba** priešdėliu

F
\$
a0
a1
a2
a3
b0
b1

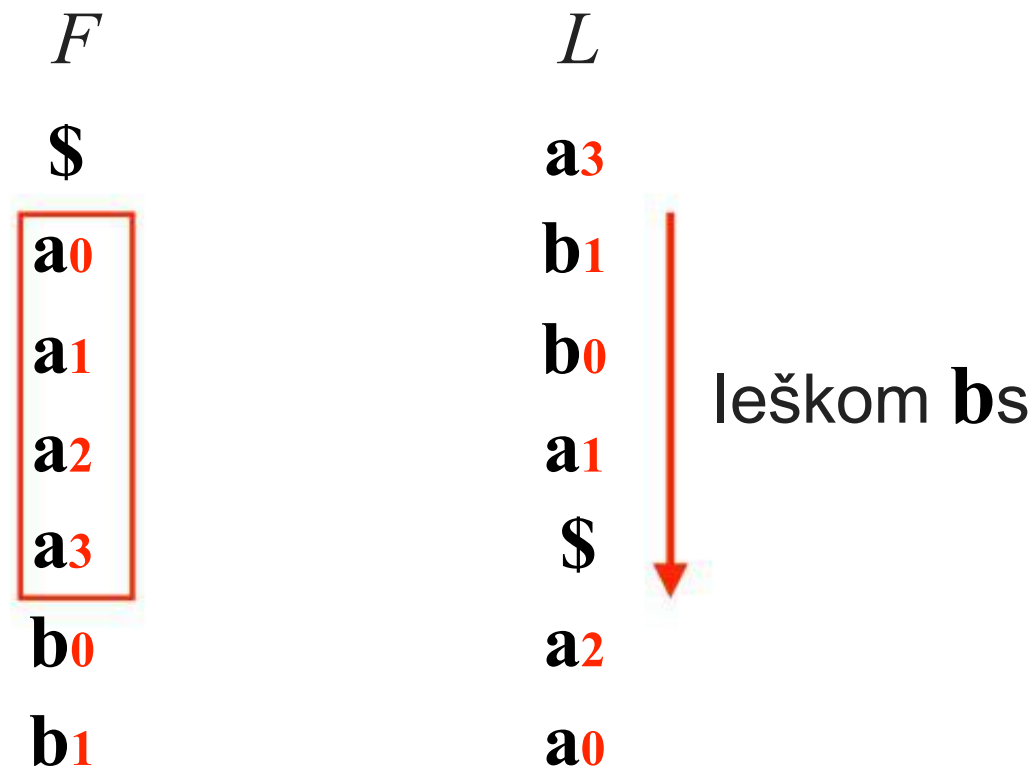
L
a0
b0
b1
a1
\$
a2
a3

← Nėrabs!

FM Indeksas: užklausa

Jei skanuojam paprastai simbolio L sekoje, paieška gali būti labai lėta $O(m)$

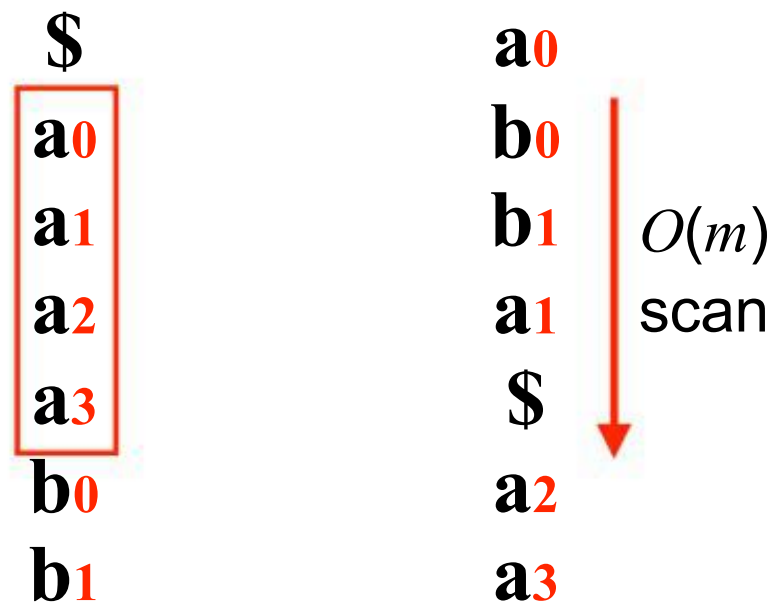
$P = \mathbf{ab}\mathbf{a}$

FM Indeksas: Trūkumai

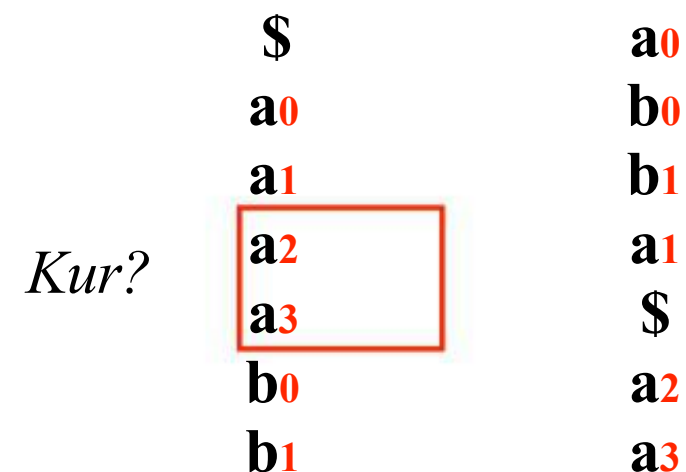
- (1) Ieškiojimas simbolio, kuris yra į kairę sekoje - lėtas

- (2) Rangų saugojimas užima daug vietos

```
def reverseBwt(bw):  
    ““ Make T from BWT(T) ““  
    ranks, tots = rankBwt(bw)  
    first = firstCol(tots)  
    eilutėi = 0  
    t = '%' m integers  
    while bw[eilutėi] != '%':  
        c = bw[eilutėi]  
        t = c + t  
        eilutėi = first[c][0] + ranks[eilutėi]  
    return t
```

- (3) Netinka pozicijai seoje nustatyti.

FM Indeksas: greitas rangų skaičiavimas

Ar yra $O(1)$ būdas nustatyti, kurie **bs** yra prieš **as**.

F	L
\$	a ₀
a ₀	b ₀
a ₁	b ₁
a ₂	a ₁
a ₃	\$
b ₀	a ₂
b ₁	a ₃

Idėja: iš anksto apskaičiuojam
as, **bs** , kuris yra L iki
kiekvienos eilutės:

F	L
\$	a
a	b
a	b
a	a
a	\$
b	a
b	a

Tally

a b

1	0
1	1
1	2
2	2
2	2
3	2
4	2

Gaunam, kad **b**₀ ir **b**₁
yra L šiame intervale.

FM Indeksas: greitas rangų skaičiavimas

Kita idėja: iš anksto apskaičiuojam # **as**, **bs** L iki tam tikros eilutės tik kai kurioms eilutėms (kas 5-tai) checkpoint'ai...

		<i>Tally</i>		
<i>F</i>	<i>L</i>	a	b	
\$	a	1	0	← prastai analizuojam
a	b			
a	b			
a	a			
a	\$			← Oops: nėra duomenų
b	a	3	2	← Einam iki checkpointo ir atsiskaičiuojam vertę.
b	a			

FM Indeksas: Trūkumai

(1) Ieškiojimas simbolio, kuris yra į kairę sekoje - lėtas

\$
a0
a1
a2
a3
b0
b1

a0
b0
b1
a1
\$
a2
a3

$O(m)$
scan

(2) Rangų saugojimas užima daug vietos

m
integers

```
def reverseBwt(bw):  
    """ Make T from BWT(T) """  
    ranks, tots = rankBwt(bw)  
    first = firstCol(tots)  
    eilutėi = 0  
    t = ''  
    while bw[eilutėi] != '$':  
        c = bw[eilutėi]  
        t = c + t  
        eilutėi = first[c][0] + ranks[eilutėi]  
    return t
```

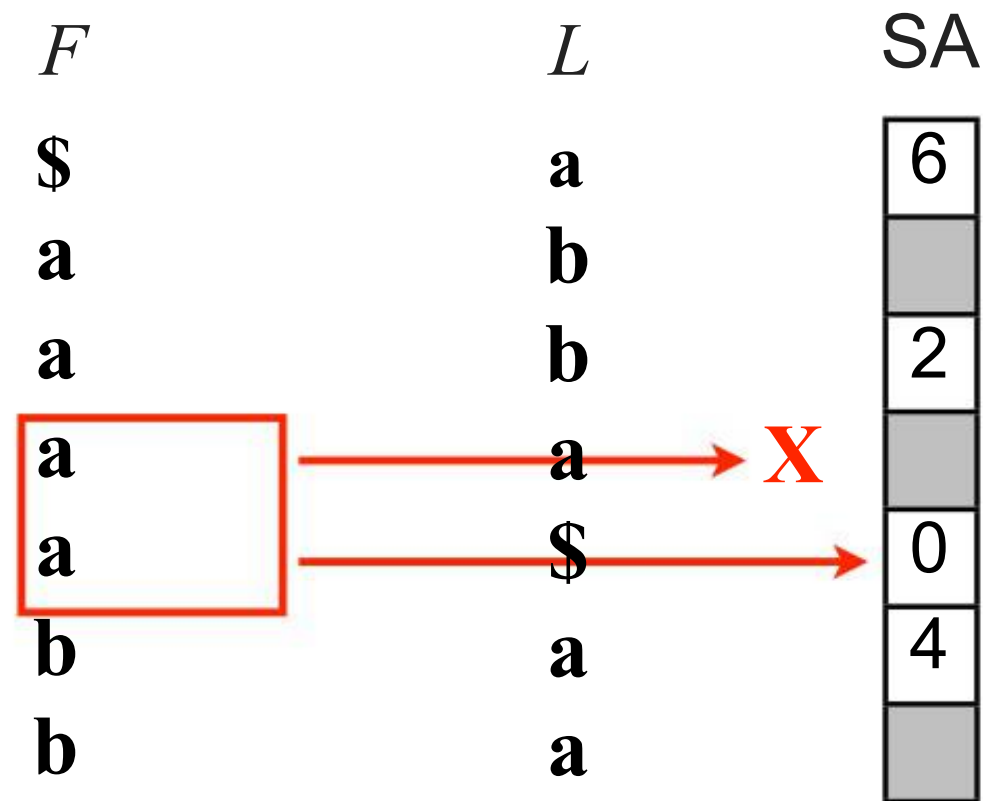
(3) Netinka pozicijai sejoje nustatyti.

Kur?

\$	a0
a0	b0
a1	b1
a2	a1
a3	\$
b0	a2
b1	a3

FM Indeksas: pozicijų radimas

Idėja: laikome dalį priesaos medžio įrašų

FM Indeksas: pozicijų radimas

LF Atvaizdis rodo, kad **a** 3-čios eilutės pabaigoje atitinka
... **a** antros eilutės pabaigoje, kurios pozicija T yra išsaugota.

